

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 12772/2022
16.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Оливер Глишић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1001/22 од 20.04.2022. године, у седници већа одржаној 16.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1001/22 од 20.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2652/20 од 19.11.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљених душевних болова и повреде части и угледа услед неоснованог лишења слободе исплати 85.000,00 динара, са законском затезном каматом од 19.11.2021. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу у ком је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљених душевних болова и повреде части и угледа услед неоснованог лишења слободе исплати преко досуђених 85.000,00 динара, још и 9.908.450,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу у ком је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на укупно досуђени износ накнаде нематеријалне штете од 85.000,00 динара плати затезну камату прописану Законом о висини стопе затезне камате од 13.11.2020. године, као дана подношења тужбе, до 18.11.2021. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 123.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1001/22 од 20.04.2022. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете услед

претрпљених душевних болова и повреде части и угледа услед неоснованог лишења слободе исплати, поред 85.000,00 динара досуђених ставом првим изреке ожалбене пресуде, још 35.000,00 динара (укупно 120.000,00 динара), са законском затезном каматом почев од 19.11.2021. године као дана пресуђења до исплате, а у преосталом делу, до тражених 9.908.450,00 динара са припадајућом затезном каматом, тужбени захтев је одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртог изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 39.000,00 динара, са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате. Ставом петим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 ... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем судије за претходни поступак Другог основног суда у Београду Кпп Д бр. 102/16 од 17.08.2016. године, према тужиоцу као окривљеном одређен је притвор по члану 498. став 1. у вези разлога предвиђених у члану 211. став 1. тач. 1, 2. и 3. ЗКП, као осумњиченом за извршење кривичног дела грађење без грађевинске дозволе из члана 219а став 3. у вези става 2. КЗ, који је по том решењу могао трајати најдуже месец дана, а рачунао се од 16.08.2016. године, када је тужилац лишен слободе. Тужилац је у притвору провео 17 дана, до доношења решења Другог основног суда у Београду К бр. 1119/16 - Кв бр. 937/16 од 02.09.2016. године, којим је према тужиоцу притвор укинут. Пресудом Другог основног суда у Београду К број 380/17 од 24.05.2017. године тужилац је оглашен кривим због извршења наведеног кривичног дела. Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 број 876/17 од 16.11.2017. године преиначена је наведена пресуда, тако што је тужилац ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело грађење без грађевинске дозволе из члана 219а став 3. у вези са чланом 2. КЗ. Тужилац је пре притвора био професионални спортиста и познат широј јавности. Притворски услови у којима је боравио су били лоши. Све време поступка о тужиоцу је писано у медијима да је крив. По изласку из притвора, био је у психичком и материјалном смислу у потпуности деградиран, а људи су се од њега склањали. Имао је договор са страним клубовима да ради као скаут, али то није реализовано због тога што му се десило, а ни после ослобађајуће пресуде ништа по питању посла није могао да реализује, због чега се лоше осећао. Због свега му се нарушио и однос са супругом са којом је у процесу развода брака. Породица није могла психички нормално да функционише у том периоду, и од тада одлази код психолога и психијатра са дететом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 584. став 1. тачка 1. ЗКП, као и члана 200. ЗОО оценио да тужиоцу припада накнада нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе од 85.000,00 динара и

одбио захтев тужиоца по истом правном основу преко досуђене накнаде, као превисоко постављен. Износ правичне накнаде досуђен је тужиоцу са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, док је захтев за исплату законске затезне камате од подношења тужбе до пресуђења одбијен, применом члана 277. став 1. ЗОО.

Другостепени суд је, оцењујући наводе жалбе парничних странака, прихватио становиште првостепеног суда у погледу основа за накнаду штете, али је преиначио првостепену пресуду и тужиоцу досудио на име нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе још од 35.000,00 динара, тако да је тужиоцу досуђена јединствена накнада у укупном износу од 120.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. У преосталом одбијајућем и усвајајућем делу, другостепени суд је потврдио првостепену пресуду.

Ревизијом тужиоца се неосновано оспорава правилност примене материјалног права у делу у ком је одбијен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете.

Новчана накнада нематеријалне штете је средство којим оштећени задовољењем животних потреба које не би могао подмирити, олакшава себи живот и чини га подношљивијим, тако да новчана накнада има за сврху да се оштећеном пружи одговарајућа сатисфакција према значају повређеног добра и тежини повреде. Члан 200. став 2. ЗОО обавезује суд да приликом одлучивања о висини нематеријалне штете и њене новчане накнаде води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме та накнада служи, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом. По оцени Врховног касационог суда, правилно је у побијаној другостепеној пресуди примењено материјално право када је тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе досуђена накнада од 120.000,00 динара. Приликом одлучивања о висини накнаде цењена је старосна доб тужиоца, време проведено у притвору, услови у којима је издржавао притвор, његова ранија неосуђиваност, тежина и природа кривичног дела које је тужиоцу стављено на терет, породичне прилике по изласку из притвора, промењен однос околине према тужиоцу након изласака из притвора, да се пре лишења слободе професионално бавио спортом и био познат широј јавности, да је кривични поступак и лишење слободе тужиоца било медијски пропраћено у средствима јавног информисања, и на основу наведених околности одмерена висина правичне новчане накнаде у јединственом износу. Виши износ накнаде од досуђеног био би у супротности са циљем накнаде и погодовао тежњама које су у супротности са њеном друштвеном сврхом, у прилог чему је и околност да тужилац у току поступка није истакао да је тражио објављивање пресуде којом је правноснажно ослобођен оптужбе, чиме је себи ускратио могућност коришћења моралног задовољења из члана 592 ЗКП.

Имајући у виду наведено, следи да је другостепени суд, оценом свих последица проистеклих из неоснованог лишења слободе тужиоца, као и свих околности конкретног случаја које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде, преко укупно досуђеног износа новчане накнаде, одбио тужбени захтев као превисоко постављен, правилном применом члана 200. став 2. ЗОО, па су наводи ревизије неосновани. У преосталом делу ревизијски разлози се односе на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, због којих разлога се ревизија у смислу члана 407. став 2. ЗПП не може изјавити.

Наводи ревизије којима се побија правилност примене члана 277. став 1. ЗОО, предмет су правилне оцене другостепеног суда и без утицаја на другачије пресуђење у погледу одлуке о камати. Затезна камата на накнаду нематеријалне штете тече од дана доношења првостепене пресуде којом је та накнада одређена, па тужилац неосновано потражује затезну камату од дана подношења тужбе.

Одлуку о трошковима парничног поступка, другостепени суд је донео правилном применом члана 165. став 2. у вези члана 153. и 154. ЗПП.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић